

УДК 347.998.85:343.121.5

Ольга СКОЧИЛАС-ПАВЛІВ

Національний університет “Львівська політехніка”,
професор кафедри адміністративного
та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор
olha.v.skochylyas-pavliv@lpnu.ua
ORCID: 0000-0001-6737-7628

АДМІНІСТРАТИВНІ СТЯГНЕННЯ ТА ЗАХОДИ ВПЛИВУ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ: КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ І ПОТРЕБА РЕФОРМУВАННЯ

<http://doi.org/10.23939/law2025.46.278>

© Сkochиляс-Павлів О., 2025

У статті проведено критичний аналіз адміністративних стягнень та заходів впливу щодо неповнолітніх. Зазначається, що адміністративні стягнення та заходи впливу щодо неповнолітніх виступають способом реакції держави на протиправну поведінку особи. Обґрунтовується потреба перегляду та оновлення підходів до системи адміністративних стягнень та заходів впливу щодо неповнолітніх з урахуванням реалій сьогодення та змін, зумовлених трансформацією суспільства. Значна частина з них або втратила свою ефективність, або не відповідає сучасним викликам у сфері публічного управління. Застарілість окремих видів стягнень, їхня непропорційність характеру правопорушення, а також нечіткість у механізмах реалізації знижують загальну ефективність системи адміністративної відповідальності. Саме тому оновлення переліку адміністративних санкцій, їх змістовне наповнення та адаптація відповідно до принципів справедливості, пропорційності й правової визначеності є нагальним завданням для законодавця. Доцільною є заміна терміна “стягнення” на “покарання” у контексті адміністративної відповідальності, що є лексично та змістовно обґрунтованим.

Доводиться потреба зниження віку адміністративної відповідальності до 14 років. Сучасні діти раніше стають учасниками суспільних процесів, активно взаємодіють із цифровим середовищем, приймають самостійні рішення та, відповідно, можуть вчиняти правопорушення, які мають реальні наслідки для інших осіб та суспільства загалом. Крім того, сучасна практика свідчить про зростання кількості адміністративних правопорушень, учинених особами у віці 14–18 років, що підтверджує потребу перегляду вікових меж деліктоздатності. Трансформація суспільної реальності, перехід до цифрового суспільства зумовлює відмову від заходів впливу та застосування до неповнолітніх у віці від 14 до 18 років адміністративних стягнень, система яких має бути переглянута законодавцем.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, деліктне законодавство, адміністративна відповідальність, неповнолітні особи, адміністративні стягнення, заходи впливу, Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану кількість адміністративних правопорушень не лише не зменшилася, але, навпаки, спостерігається тенденція до їх зростання, особливо серед військових адміністративних правопорушень. У цьому аспекті набуває вагомого значення інститут адміністративної відповідальності як фундаментальний концепт адміністративного права. Проблематика адміністративної відповідальності посідає центральне місце в науковому дискурсі, оскільки саме через призму цього інституту забезпечується реалізація превентивної, каральної та відновної функцій держави. Водночас інститут адміністративної відповідальності характеризується наявністю низки істотних проблем як теоретико-правового, так і практичного характеру. Серед них – недосконалість нормативного регулювання, розмитість правових конструкцій, колізійність окремих положень, неефективність окремих адміністративних стягнень та заходів впливу щодо неповнолітніх, а також недостатня адаптованість чинного законодавства до умов воєнного стану і нових викликів у сфері публічного управління.

Основна проблематика адміністративної відповідальності насамперед пов'язана з недосконалістю Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [1], норми якого морально та юридично застарілі. Кодекс України про адміністративні правопорушення, ухвалений ще у 1984 році, не повною мірою відповідає сучасним викликам, не враховує реалій демократичної правової держави та потребує системного оновлення як у змістовному, так і в структурному аспектах.

Аналіз дослідження проблеми. Загалом проблематику адміністративної відповідальності досліджували провідні вчені-юристи, зокрема Ю. Битяк, Є. Додін, Л. Коваль, В. Колпаков, Т. Коломоєць, А. Комзюк, Д. Лук'янець, О. Остапенко, Н. Хорошак та інші. Водночас із розвитком науки та практики постають нові виклики й проблемні аспекти, в тому числі ті, які пов'язані із системою адміністративних стягнень та заходами впливу щодо неповнолітніх, що висвітлені в працях таких вчених, як: С. Веремієнко, М. Гордійчук, О. Костроміна, Н. Котенко, Є. Лук'янченко, А. Москаленко, О. Панасюк, Т. Удовиченко, Л. Шестак, І. Яковець та багатьох інших.

Мета статті полягає у всебічному аналізі чинної системи адміністративних стягнень і заходів впливу щодо неповнолітніх з акцентом на виявлення недоліків та обґрунтування потреби її реформування відповідно до сучасних стандартів захисту прав людини.

Виклад основного матеріалу. Реформування адміністративно-деліктного законодавства є не просто вимогою Закону України “Про дерадянізацію законодавства України” [2], а й неодмінною умовою для забезпечення справедливості, правової визначеності та ефективного захисту прав осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності. Чинний Кодекс України про адміністративні правопорушення вже цілком не відповідає сучасним викликам правозастосування. Його положення не узгоджуються з європейськими стандартами, принципами верховенства права та прав людини. З огляду на це важливо розглянути основні проблеми, які супроводжують чинне адміністративно-деліктне законодавство.

Насамперед треба звернути увагу на проблематику адміністративних стягнень та заходів впливу, які застосовують до неповнолітніх осіб у віці 16 до 18 років за вчинення адміністративних правопорушень.

Погоджуємося з позицією тих науковців, які вважають доцільною заміну терміна “стягнення” на “покарання” у контексті адміністративної відповідальності [3, с. 127]. Така заміна лексично та змістовно обґрунтована, оскільки дієслово “стягнути” передбачає можливість матеріального або фінансового вилучення, що є релевантним, наприклад, щодо штрафу. Водночас інші види адміністративних санкцій, такі як попередження, громадські роботи та інші види робіт, адміністративний арешт, арешт з утриманням на гаупвахті, конфіскація чи оплатне вилучення предметів, не підпадають під лексичне значення терміна “стягнення”. Тому вживання поняття “покарання” є точнішим, адекватно відображає зміст заходів примусу та узгоджується з термінологією, прийнятою у суміжних галузях права, зокрема кримінального права.

Також зазначимо, що порушення як кримінально-правових, так і адміністративно-правових норм становить суспільну небезпеку, оскільки в обох випадках ідеться про посягання на встановлений в державі правопорядок. Незважаючи на різницю в ступені суспільної небезпеки та міру відповідальності, логічно й обґрунтовано використовувати уніфіковану термінологію щодо заходів відповідальності. Зокрема, доцільно застосовувати єдиний термін “покарання” для позначення державного примусу за правопорушення, що сприятиме узгодженості правової системи та підвищенню правової визначеності.

Види адміністративних стягнень, що передбачені у КУпАП, також потребують оновлення та переосмислення з урахуванням сучасних потреб суспільства. Значна частина з них або втратила свою ефективність, або не відповідає сучасним викликам у сфері публічного управління. Застарілість окремих видів стягнень, їхня непропорційність характеру правопорушення, а також нечіткість у механізмах реалізації знижують загальну ефективність системи адміністративної відповідальності. Саме тому оновлення переліку адміністративних санкцій, їх змістовне наповнення та адаптація відповідно до принципів справедливості, пропорційності й правової визначеності є нагальним завданням для законодавця.

Попередження як вид адміністративного стягнення в сучасних умовах розвитку суспільства взагалі викликає обґрунтовані сумніви щодо доцільності його подальшого існування. Такий захід має мінімальний примусовий потенціал і не забезпечує ні превентивного, ні виховного ефекту. В умовах зростання кількості правопорушень та потреби посилення відповідальності за їх вчинення, попередження виглядає надто м'яким і формальним інструментом впливу, який не відповідає вимогам ефективної правозастосовної політики. Крім того, його часто плутають із попередженням як заходом адміністративного запобігання, який має превентивне значення. Проте, зазначимо, що в проєкті Кодексу про адміністративні проступки попередження як вид адміністративного стягнення збережено [4].

Що стосується штрафу, то, безумовно, його розмір за окремі види адміністративних правопорушень явно не відповідає сучасним соціально-економічним реаліям. Сьогодні розмір штрафу залежить від офіційно встановленого неоподаткованого мінімуму доходів громадян, який з 1997 року не переглядався і становить 17 гривень. У багатьох випадках сума судового збору, яка на 2025 рік становить 650 гривень, перевищує розмір штрафу, передбаченого за відповідне правопорушення. Така ситуація не лише знецінює превентивну функцію адміністративного впливу, а й ставить під сумнів ефективність притягнення до відповідальності, адже витрати на реалізацію механізму правозастосування можуть бути вищими за саму санкцію. Тому потрібно, щоб розмір штрафу був прив'язаний до прожиткового мінімуму для працездатних осіб або до розміру заробітної плати, як у багатьох зарубіжних державах. Наприклад, у Фінляндії розмір штрафу розраховується як відсоток від доходу порушника. Ця система діє з 1921 року. У 2023 році фінський мільйонер-бізнесмен отримав один із найвищих у світі штрафів за перевищення швидкості – 121 000 євро за те, що перевищив швидкість на 30 км/год [5].

Згідно зі статтею 28 КУпАП, оплатне вилучення предмета застосовується до об'єктів, які стали знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення. Однак у юридичній теорії об'єктом правопорушення вважають суспільні відносини, а не матеріальні предмети. Тож, хоча законодавець використовує термін “безпосередній об'єкт правопорушення” щодо матеріальних предметів, у теоретичному розумінні об'єктом правопорушення є суспільні відносини, а матеріальні предмети можуть розглядатися як предмети правопорушення.

Треба зазначити, що оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, незважаючи на те, що відповідно до КУпАП може бути як основним, так і додатковим, але фактично це стягнення застосовується винятково як додаткове, оскільки у КУпАП не залишилося статей, які б дозволяли застосовувати його як основний вид стягнення.

Цей вид стягнення передбачений у санкціях таких статей:

- 121 (за повторне протягом року керування водієм транспортним засобом, не зареєстрованим або не перереєстрованим в Україні в установленому порядку, можливе оплатне вилучення транспортного засобу);
- 123 (за порушення правил руху через залізничні переїзди можливе оплатне вилучення транспортного засобу);
- 126 (за керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки, або стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами, можливе оплатне вилучення транспортного засобу);
- 130 (за керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їхню увагу та швидкість реакції, можливе оплатне вилучення транспортного засобу);
- 133 (за порушення правил перевезення небезпечних речовин і предметів на транспорті можливе оплатне вилучення таких речовин і предметів);
- 191 (за порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів можливе оплатне вилучення зброї або бойових припасів);
- 193 (за ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів можливе оплатне вилучення зброї і бойових припасів).

Отже, КУпАП передбачає можливість застосування оплатного вилучення транспортних засобів, небезпечних речовин і предметів, а також вогнепальної зброї та боєприпасів.

Конфіскація: предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення як вид адміністративного стягнення, потребує врегулювання в тій частині, що конфіскувати можна лише предмети, які перебувають у власності особи на праві приватної власності. Також конфіскація вогнепальної зброї, інших знарядь полювання і бойових припасів не може застосовуватись до осіб, для яких полювання є основним джерелом існування. Водночас переліку таких категорій осіб немає; якщо законодавець вважає, що відповідна норма має право на існування, то на рівні КУпАП чи іншого законодавчого акта має бути затверджений перелік осіб, в яких вогнепальна зброя та боєприпаси до неї не можуть бути конфісковані – це спростить процедуру застосування цієї правової норми та попередить прояви порушення прав і свобод громадян з боку представників владних структур [6, с. 37].

Отже, законодавець має чітко встановити межі та умови застосування конфіскації, зокрема визначити, які саме речі можуть бути її об'єктом, як підтверджується право власності та як захищаються права третіх осіб, а також вирішити окреслені вище проблеми.

Існування трьох видів робіт: громадських, виправних та суспільно корисних, на нашу думку, є надмірним, оскільки призводить до дублювання правових конструкцій, розмитості правозастосування і ускладнення процедури призначення та виконання адміністративних стягнень. Громадські роботи як вид стягнення з'явилися в КУпАП 2008 року, суспільно корисні роботи – 2017 року, тоді як виправні роботи існували у КУпАП ще з моменту його ухвалення, тобто з 1984 року. Саме тому доцільність існування виправних робіт сьогодні викликає сумніви, зважаючи на потреби сучасного адміністративного права, цілі адміністративного покарання та поступальний розвиток адміністративного законодавства [7, с. 22]. По суті, виправні роботи означають той самий штраф, який винна особа сплачує із заробітної плати з певними особливостями.

Суспільно корисні роботи були запроваджені з метою забезпечення належного виконання рішень щодо стягнення аліментів і зменшення наявної заборгованості та передбачені лише за один вид адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 183-1 КУпАП “Несплата аліментів”. Стаття 183-2 КУпАП передбачає відповідальність за ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт.

І. С. Яковець, Є. О. Лук'янченко доводять, що майже дворічна практика існування такого виду стягнення фактично довела не лише його неефективність, а й шкідливість. Як наслідок його введення спричинило значно більше проблем у практиці, ніж сприяло розв'язанню проблеми несплати аліментів. Органи місцевого самоврядування зобов'язані створювати й оплачувати робочі місця для осіб із заборгованістю по аліментах, що часто призводить до штучного створення непотрібних посад на комунальних підприємствах, забирає роботу у місцевого населення та ускладнює виконання судових рішень через брак фінансування. Власникам підприємств не зрозуміло, як оформлювати осіб, направлених на суспільно корисні роботи, оскільки ці правовідносини мають ознаки трудових, але закон не передбачає укладення трудового чи цивільно-правового договору [8, с. 150]. Отже, неналагоджена нормативна база щодо організації та оплати суспільно корисних робіт створюють труднощі у реалізації цього виду адміністративного стягнення, тому виникає потреба у терміновому законодавчому врегулюванні порядку їх виконання або й заміни іншим механізмом. Наприклад, держава може тимчасово виплачувати аліменти дитині, а потім, в разі працевлаштування боржника – стягувати заборгованість з нього через виконавчу службу, як це реалізовано в деяких зарубіжних країнах. Водночас для України такий підхід може бути малоефективним через значний рівень неофіційного працевлаштування, що ускладнює подальше стягнення заборгованості. Проте досвід дії держави в умовах воєнного стану засвідчив її спроможність оперативно створювати та адмініструвати нові соціальні механізми, отже, за наявності політичної волі, можлива розробка альтернативного підходу до забезпечення виконання аліментних зобов'язань без навантаження на місцеві бюджети та органи самоврядування.

Громадські роботи засвідчили свою найбільшу ефективність і мають низку переваг перед іншими видами робіт. По-перше, громадські роботи не несуть фінансового навантаження на особу і не обмежують її свободу, по-друге, держава майже не витрачає коштів на відбування цього виду стягнення, по-третє, особа порушника дає користь суспільству і водночас спілкування із законослухняними громадянами спричиняє позитивний вплив на її виправлення. Влучно зазначає Л. Шестак, що серед інших цілей “адміністративне стягнення у вигляді громадських робіт допомагає забезпечити візуальне сприйняття суспільством попередження про негативні наслідки протиправної поведінки” [9, с. 110]. Відбування громадських робіт не більш як чотири години на день, на думку А. Москаленко та Т. Удовиченко, є позитивним для працевлаштованих осіб, які мають змогу не втратити частину заробітної плати, як у випадку з виправними роботами [10, с. 21].

Ще одним видом заходів адміністративної відповідальності є заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб у віці від 16 до 18 років.

Насамперед вважаємо за необхідне зниження віку адміністративної відповідальності до 14 років. Сучасні діти раніше стають учасниками суспільних процесів, активно взаємодіють із цифровим середовищем, приймають самостійні рішення та відповідно можуть вчиняти правопорушення, які мають реальні наслідки для інших осіб та суспільства загалом. Крім того, сучасна практика свідчить про зростання кількості адміністративних правопорушень, учинених особами у віці 14–18 років, що підтверджує потребу перегляду вікових меж деліктоздатності.

Другою проблемою є те, що в сучасних умовах окремі заходи впливу, які передбачені за вчинення правопорушень неповнолітніми, є недосконалими, малоефективними і застарілими.

Щодо зобов'язання публічно або в іншій формі вибачитися перед потерпілим, виникають обґрунтовані сумніви щодо його ефективності та відповідності виховній меті. Такий захід може сприйматися неповнолітнім не як можливість усвідомлення своєї провини, а як форма приниження, що лише підсилює опір, агресію або байдужість, нівелюючи будь-який потенційний виховний ефект.

Попередження своєю чергою може бути як заходом впливу, що застосовується до неповнолітнього, так й адміністративним стягненням, а також заходом адміністративного запобігання. Це певною мірою створює плутанину. Про доцільність існування такого заходу адміністративної відповідальності йшлося вище і ця позиція актуальна і в контексті адміністративної відповідальності неповнолітніх.

Щодо таких заходів, як догана та суворя догана, то вони характерні передусім для трудових правовідносин. Логічно було б припустити, що їх застосування до неповнолітнього могло б мати сенс у випадках, коли їх накладає адміністрація закладу освіти за порушення навчальної дисципліни. У цьому контексті в науковому середовищі висловлюються обґрунтовані пропозиції щодо доцільності вилучення цих заходів зі змісту ст. 24-1 КУпАП, натомість варто розглянути можливість упровадження чітко врегульованої системи дисциплінарної відповідальності учнів у межах освітнього процесу [11, с. 99].

Також викликає сумніви ефективність заходу у вигляді передання неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, або під нагляд педагогічного чи трудового колективу за їхньою згодою, а також окремих громадян за їхнім бажанням. Щодо нагляду з боку батьків, то відповідно до ч. 6 ст. 12 Закону України “Про охорону дитинства”, вони вже несуть відповідальність за дотримання прав дитини та її розвиток, а також зобов’язані забезпечувати належні умови для її виховання, освіти і підготовки до самостійного життя (ч. 1 ст. 12) [12]. Тобто обов’язок контролювати поведінку дитини вже покладено на батьків, тому не зрозуміло, як формальне передання неповнолітнього їм на поруки може змінити ситуацію. Так само викликає сумніви можливість реального виховного впливу на неповнолітнього з боку педагогічного чи трудового колективу, або інших осіб, яким його передають під нагляд.

Система заходів впливу має бути орієнтована безпосередньо на неповнолітню особу, формуючи у неї свідоме неприйняття протиправної поведінки, стимулюючи до зміни антисоціальних установок та сприяючи правовому вихованню. Вважаємо, що трансформація суспільної реальності, перехід до цифрового суспільства зумовлює відмову від заходів впливу та застосування до неповнолітніх у віці від 14 до 18 років адміністративних стягнень, система яких має бути переглянута законодавцем.

Щодо обговорення проекту Кодексу про адміністративні проступки зазначимо, що в ньому збережено підхід до відповідальності з 16 років (ч. 1 ст. 15). Проте, відповідно до ч. 1 ст. 44 проекту, така особа несе відповідальність за адміністративний проступок на загальних підставах.

Висновки. Адміністративні стягнення та заходи впливу щодо неповнолітніх є способом реакції держави на протиправну поведінку особи. Система адміністративних стягнень та заходів впливу щодо неповнолітніх потребує перегляду й оновлення з урахуванням реалій сьогодення та змін, зумовлених трансформацією суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-X. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (Дата звернення: 16.04.2025).
2. Про дерадянiзацiю законодавства України: Закон України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2215-20#Text> (Дата звернення: 16.04.2025).
3. Панасюк О. (2020). Теоретичний огляд адміністративного стягнення: поняття і мета. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. № 3. С. 126–130. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f84422da-31d2-41a4-b6ad-8f79ff690253/content> (Дата звернення: 16.04.2025).
4. Проект Кодексу про адміністративні проступки від 28 червня 2024 року № 11386. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/4c39d25d-ed33-467c-99c4-16a232644d03> (Дата звернення: 16.04.2025).
5. Finnish businessman hit with €121,000 speeding fine. URL: https://www.theguardian.com/world/2023/jun/06/finnish-businessman-hit-with-121000-speeding-fine?utm_source=chatgpt.com (Дата звернення: 16.04.2025).
6. Шестак Л. В., Веремієнко С. В. (2018). Конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об’єктом адміністративного правопорушення: правова природа та проблеми застосування.

Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія “Юридичні науки”. Вип. 1. Т. 2. С. 35–38. URL: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/18496> (Дата звернення: 16.04.2025).

7. Гордійчук М. В., Котенко Н. М. (2021). Виправні роботи як вид адміністративного стягнення. *Економіка, фінанси, право*. Вип. 6. С. 22–25. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2021.6.5> (Дата звернення: 16.04.2025).

8. Яковець І., Лук’янченко Є. (2019). Ключові проблеми застосування суспільно корисних робіт як виду адміністративного стягнення. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. № 3. С. 148–154. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2019.3.11> (Дата звернення: 16.04.2025).

9. Шестак Л. В. (2018). Громадські роботи як вид адміністративного стягнення: поняття та сутність. *Право і суспільство*. № 2, част. 3. С. 109–114. URL: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/30373> (Дата звернення: 16.04.2025).

10. Москаленко А., Удовиченко Т. (2022). Громадські роботи як вид адміністративного стягнення. *Економіка. Фінанси. Право*. № 11/1. С. 20–23. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.11\(1\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2022.11(1).4). (Дата звернення: 16.04.2025).

11. Іващенко І. В. (2018). Адміністративна відповідальність як засіб ювенальної превенції. *Правова держава*. № 30. С. 97–100. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2018.30.132857> (Дата звернення: 16.04.2025).

12. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (Дата звернення: 16.04.2025).

REFERENCES

1. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (1984, December 7) No. 8073-X [Code of Ukraine on Administrative Offenses]. Baza danyh “Zakonodavstvo Ukrainy” / VR Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>. (Accessed 01.04.2025). [In Ukrainian].

2. Pro deradianizatsiiu zakonodavstva Ukrainy: Zakon Ukrainy (2022, April 21) No. 2215-IX [On the De-Sovietization of the Legislation of Ukraine]. Baza danyh “Zakonodavstvo Ukrainy” / VR Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2215-20#Text> (Accessed 01.04.2025). [In Ukrainian].

3. Panasiuk, O. (2020). Teoretychnyi ohliad administratyvnoho stiahnennia: poniattia i meta [Theoretical Review of Administrative Penalty: Concept and Purpose]. *Natsionalnyi yurydychnyi zhurnal: teoriia i praktyka*. No. 3. P. 126–130. Retrieved from: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f84422da-31d2-41a4-b6ad-8f79ff690253/content> [In Ukrainian].

4. Proiekt Kodeksu pro administratyvni prostupyky (2024, June 28) No. 11386 [Draft Code of Administrative Offenses]. Baza danyh “Zakonodavstvo Ukrainy” / VR Ukrainy. Retrieved from: <https://itd.rada.gov.ua/4c39d25d-ed33-467c-99c4-16a232644d03> (Accessed 01.04.2025). [In Ukrainian].

5. Finnish businessman hit with €121,000 speeding fine. Retrieved from: https://www.theguardian.com/world/2023/jun/06/finnish-businessman-hit-with-121000-speeding-fine?utm_source=chatgpt.com [In English].

6. Shestak, L. V., Veremiienko, S. V. (2018). Konfiskatsiia predmeta, yakyi stav znariaddiam vchynennia abo bezposerednim ob’iekтом administratyvnoho pravoporushennia: pravova pryroda ta problemy zastosuvannia [Confiscation of an object that became an instrument of commission or a direct object of an administrative offense: legal nature and problems of application]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia “Yurydychni nauky”*. Vyp. 1. T. 2. P. 35–38. URL: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/18496>. [In Ukrainian].

7. Hordiichuk, M. V., Kotenko, N. M. (2021). Vypravni roboty yak vyd administratyvnoho stiahnennia [Correctional work as a type of administrative penalty]. *Економіка, фінанси, право*. Vyp. 6. P. 22–25. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2021.6.5> [In Ukrainian].

8. Yakovets, I., Lukianchenko, Ye. (2019). Kliuchovi problemy zastosuvannia suspilno korysnykh robit yak vydu administratyvnoho stiahnennia [Key problems of using community service as a type of administrative penalty]. *Visnyk Penitentsiarnoi asotsiatsii Ukrainy*. No. 3. P. 148–154. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2019.3.11> [In Ukrainian].

9. Shestak, L. V. (2018). Hromadski roboty yak vyd administratyvnoho stiahnennia: poniattia ta sutnist [Community service as a type of administrative penalty: concept and essence]. *Pravo i suspilstvo*. No. 2. Chast. 3. P. 109–114. URL: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/30373> [In Ukrainian].

10. Moskalenko A., Udovychenko T. (2022). Hromadski roboty yak vyd administratyvnoho stiahnennia [Community service as a type of administrative penalty]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*. No. 11/1. P. 20–23. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.11\(1\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2022.11(1).4) [In Ukrainian].
11. Ivashchenko, I. V. (2018). Administratyvna vidpovidalnist yak zasib yuvenalnoi preventsii [Administrative responsibility as a means of juvenile prevention]. *Pravova derzhava*. No. 30. P. 97–100. [In Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2018.30.132857> [In Ukrainian].
12. Pro okhoronu dytynstva: Zakon Ukrainy (2001, April 26) No. 2402-III [On the protection of childhood]. Baza danyh “Zakonodavstvo Ukrainy” / VR Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (Accessed 01.04.2025). [In Ukrainian].

Дата надходження статті: 21.03.2025 р.

Olha SKOCHYLIAS-PAVLIV

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Professor of the Administrative and
Informational Law Department,
Dr. Habil. (Law), Professor
olha.v.skochylyas-pavliv@lpnu.ua
ORCID: 0000-0001-6737-7628

ADMINISTRATIVE SANCTIONS AND MEASURES OF INFLUENCE ON MINORS: A CRITICAL ANALYSIS AND THE NEED FOR REFORM

The article presents a critical analysis of administrative sanctions and measures of influence applied to minors. It is noted that such instruments serve as a means for the state to respond to unlawful behavior. The author substantiates the need to review and update approaches to the system of administrative sanctions and measures of influence concerning minors, taking into account current realities and changes driven by societal transformation. A significant portion of these measures has either lost its effectiveness or fails to meet the modern challenges in the field of public administration. The outdated nature of certain types of sanctions, their disproportionality to the nature of the offense, as well as the lack of clarity in implementation mechanisms, reduce the overall efficiency of the administrative liability system.

Therefore, the revision of the list of administrative sanctions, their substantive refinement, and adaptation to the principles of justice, proportionality, and legal certainty is an urgent task for the legislator. It is considered appropriate to replace the term “sanction” with “punishment” in the context of administrative liability, as this is lexically and substantively justified.

The article also argues for lowering the age of administrative liability to 14. Modern children are increasingly involved in social processes, actively interact with the digital environment, make independent decisions, and thus may commit offenses that have real consequences for others and for society at large. Furthermore, contemporary practice demonstrates a growing number of administrative offenses committed by individuals aged 14 to 18, confirming the necessity to reconsider the age limits of delictual capacity. The transformation of social reality and the shift to a digital society require abandoning outdated measures of influence and applying administrative sanctions to minors aged 14 to 18, with the entire system requiring legislative review.

Keywords: administrative offense, delictual law, administrative liability, minors, administrative sanctions, measures of influence, the Code of Ukraine on Administrative Offenses.